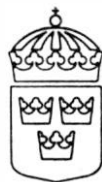


Motion till riksdagen

1986/87:Jo804

Kerstin Gellerman och Sigge Godin (fp)

Det öppna kulturlandskapet



Mot.
1986/87
Jo804–814

Hotet mot det öppna kulturlandskapet är överhängande i Sverige, särskilt i Götalands och Svealands skogsbygder samt i Norrland. Marker som inte brukas eller betas förbuskas snabbt eller planteras med gran eller tall. Följderna blir ofta katastrofala för floran och faunan, det blir en utarmning av artrikedomen i landskapet.

Mångformigheten ersätts av enformighet. Man vet med säkerhet att minst 29 arter redan har utrotats och att ytterligare 200–300 är hotade om inte det öppna landskapet bevaras som betesland och andra skyddsåtgärder vidtas för att främja flora och fauna.

Kunskaperna på detta område är ofta svaga. Man märker inte utarmningen förrän det är för sent. Forskningen måste inriktas på att klarlägga sambandet mellan förbuskning av hagmarker och växtarternas utdöende. Vidare bör den ekologiska kunskapen hos handläggare på länsstyrelsenivå utökas genom utbildning så att de kan ge råd och sprida information i dessa frågor.

Mindre försök med hyggesbetning för att värdera hyggesbetning för ägare till betesdjur och för ägare av skogsplantering har gjorts i Runeåborg i Väster-norrlands län under åren 1983–1986. Där konstaterades att hyggesbetning är en bra metod för slybekämpning i synnerhet om det är torra marker med gott näringstillstånd. Försöket visade också att manuell röjning underlättas mycket vid samtidig eller tidigare betning. Försöket i Runeåborg har rönt stor uppmärksamhet och besökts av ett stort antal studiegrupper bl. a. från Mongoliet och Kina.

Flera frågor står trots försöket obesvarade, exempelvis följande: När är bästa tiden att släppa in fåren på ett hygge efter plantering? Kan granföryngning åstadkommas utan plantering vid hyggesbetning? Hur många får behövs för att ersätta all manuell röjning? Vad krävs för att klara det öppna landskapet från igenväxning?

Försöket i Runeåborg visar att fårskötsel och skogsbruk är en bra kombination ur många synpunkter. Det är därför av vikt att fortsatta försök och utvärderingar kan göras som rätar ut de frågetecken och de frågeställningar som tagits upp i försöksgruppens slutrapport.

Ett vidare samarbete mellan naturvårdsenheten på länsstyrelsen, lantbruksnämnden och skogsvårdsstyrelsen är mycket viktigt. Genom husdjurskontrollen har lantbruksnämnden redan en etablerad kontakt med djurägare. Lantbruksnämnden kan ge råd till dessa hur man bäst kan bevara det öppna landskapet. Det är inte bara en fråga om att välja lämpliga betesdjur utan också om att skydda och främja den vilda faunan och floran i anslutning till lant- och skogsbruket.

För att hålla markerna öppna och utveckla samarbetet med skogsbruket föreslår vi att lantbruksnämnden och hushållningssällskapet söker stimulera djurägare till en ökad betesgång. På grund av överskott på kött och mjölk bör ökningen av betesdjur inriktas på får som betesdjur.

Vi föreslår också att fler försök görs i ett antal län, förslagsvis Västernorrlands och Älvsborgs län, för att bygga vidare på de erfarenheter som vunnits i Runeåborg i Västernorrland.

En ökad betesdrift med får kommer sannolikt att innebära:

- att en fortsatt igenväxning av landskapet förhindras,
- att man får ett gott komplement till manuell röjning i skogsbruket,
- att man får ett bra och naturligt komplement till annan sysselsättning i skogsbygderna,

- att hantverk baserat på skinn och ull kan utvecklas,

- att slybekämpningar i skogsplanteringar underlättas.

En försöksverksamhet i Västernorrlands och Älvsborgs län kan till en begränsad kostnad, ge sådana erfarenheter att betesdrift med får sedan kan utvecklas på flera platser i landet.

Hemställan

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om åtgärder mot igenväxning av det öppna landskapet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om sambandet mellan hyggesbetning med får och slybekämpningen i skogsbruket,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om betydelsen av ekologisk kunskap på länsstyrelsernas naturvårdsenheter.¹],

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en försöksverksamhet med utökad betesgång med får startas i Västernorrlands län och Älvsborgs län.

Stockholm den 25 januari 1987

Kerstin Gellerman (fp)

Sigge Godin (fp)